

toenmaligen lezers het vermoeiend-eentonige en hopeloos-vervelende van den „Reinhart” kon doen voorbijzien, zou ons een onoplosbaar raadsel blijven, als we ons niet herinnerden, hoe enorm veel vervelende lectuur de 18de eeuw ten onzent heeft opgeleverd.

Doch in 1793 was Sara Burgerhart, was Willem Leevend in aller handen. Waar haalde Betje Post toch den treurigen moed vandaan drie kloeke deelen brieven uit te geven, zóó saai en grauwwan tint als die onafgebroken reeks van Reinhart aan zijn vriend Karel, nadat Betje Wolff en Aagje Deken die levendige en kostelijk-amusante epistels van Saartje en Daatje, van Abraham Blankaard en Tante Martha in de wereld gestuurd hadden? Helaas, van de vroolijkheid, den humor dier beide oudere schrijfsters bezat de geestverwante der sentimenteele dichtersschool zelfs geen sprank. In geen harer geschriften schiet ook maar het flauwste zonnestraaltje van vroolijkheid over het triestige landschap, geen enkele maal wordt de diepe plechtige orgeltoon van haar ernst door eene luimige hobo of een schaterende flageolet afgewisseld.

Elizabeth Post was sentimenteel in de ruimste beteekenis van het woord en ze stelde daarin haar eer. Met Feith beschouwde zij sentimentaliteit als „fijn en diep gevoel” en een gevoelig hart noemde zij de beste gave, die de Hemel aan man of vrouw kon schenken. Wel gaf ze toe, dat overdreven of valsche gevoel en eene gevoeligheid, die zich met beuzelachtige zaken ophield, ziekelijk genoemd kon worden en zelfs gevaarlijk kon zijn, maar dat schreef ze in latere jaren en ze erkende zelfs toen nog, gaarne een goeden sentimenteele roman te lezen. Maar op jongeren leeftijd maakte zij zulk een voorbehoud niet en hare geschriften zijn daár om haar voorkeur voor de sentimenteele richting te bewijzen. Hare sentimentaliteit openbaart zich evenwel niet uitsluitend hierin, dat ze gaarne naar de maan kijkt, over geknakte roosjes filosofeert en 't druk heeft over blatende lammeren en wemelende wormpjes — neen, de richting van haar geest, al haar denken en voelen was overdreven gevoelig, overspannen en daardoor ziekelijk. Het thema der „wreed gescheiden lievelingen” door Feith met zoo veel genoegens geparafraseerd, wordt door Elizabeth bijna niet aangeroerd in de werken, waarmede zij haar naam vestigde bij hare tijdgenooten. Maar het geheele leven, zooals het zich aan haar voordeed, was door een nevel van treurigheid omhuld, die zelden en dan nog maar ten deele, optrok. Wel erkende ze, dat er veel goeds op aarde was, maar toch, het frissche bloempje moest verwelken, de zorgelooze jeugd kommer en droefheid leeren kennen, de grijsheid hijgen naar het graf. En alsof er nog geen leed genoeg op aarde was, werd de arme mensch dan nog geplaagd door voorgevoelens en voortekenen, meende ze. In „Reinhart” en vooral in „Het Land” komt haar ziekelijk gevoel in dit opzicht sterk aan den dag. Daar verhaalt ze, hoe twee gezonde jonge meisjes, die een geruime poos aangenaam met elkaar hebben doorgebracht, bij het afscheid door zonderlinge beklemmingen benauwd en door akelige droomen verontrust worden. De jeugdige Euphrozyne meent uit dit alles te moeten opmaken, dat zij hare vriendin nimmer zal weerzien. In die opvatting wordt ze versterkt, als op